

Aan	:	de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Van	:	het Bestuur van Pensioenfond
Onderwerp	:	Internetconsultatie Wet toekomst pensioenen – zzp experimenten
Datum	:	12 februari 2021

Inleiding

Pensioenfond

Pensioenfond

Belang van pensioensparen door zelfstandigen in de tweede pijler wordt breed erkend.

Toegang tot een adequate pensioenvoorziening voor zelfstandigen is een maatschappelijk aandachtspunt. De vormen waarin dat tot nu toe mogelijk is, blijken tot onvoldoende pensioensparen aan te zetten, zo constateert het kabinet. Dat wordt ook politiek onderkend, getuige het brede draagvlak voor de motie Smeulders / Van Dijk (TK 35.555-12) en de aandacht die dit onderwerp in de verkiezingsprogramma's van de diverse politieke partijen krijgt.

Laat experimenteeruimte zzp ook écht ruimte bieden voor experimenten.

Pensioenfond

Essentieel om vrijwillige deelname in verschillende vormen te onderzoeken.

De opzet van de experimenten, zoals die door de verschillende pensioenfond

geïnteresseerde deelnemer in de pilot. Andere pensioenfondsen hebben voor ogen om een vorm te onderzoeken met automatische deelname met de mogelijkheid om uit te stappen. Dat staat beter bekend als 'automatic enrollment' als 'default' met een 'opt out' optie. Deze Engelse termen zijn intussen in Nederland ook ingeburgerd, maar vinden hun oorsprong in het Verenigd Koninkrijk, alwaar deze vorm van deelname goed blijkt te werken. PFZW hecht eraan dat meerdere vormen worden onderzocht, zodat de werking ervan onderling kan worden vergeleken. Juist de verscheidenheid is essentieel. Een te smalle basis heeft als risico dat aan het eind van de looptijd van de experimenten moet worden geconcludeerd, dat er circa vijf jaar verloren is in het komen tot een oplossing voor dit maatschappelijk vraagstuk.

Uitgestelde inkoop pensioenaanspraak is passende oplossing voor onzekerheid.

Enige mate van onzekerheid en volatiele inkomstenstromen zijn zaken die onlosmakelijk verbonden zijn met het ondernemerschap. Dit kan belemmerend werken op het inkopen van pensioen. In de pilot-opzet die PFZW samen met de cultuursector heeft ontwikkeld, was hiervoor een passende oplossing gevonden. Deelnemende zelfstandigen leggen gedurende het jaar samen met hun opdrachtgevers een premie apart, die in beginsel eens per jaar, namelijk aan het eind van ieder jaar, wordt aangewend voor het inkopen van een pensioenaanspraak. Na inkoop is er vervolgens sprake van "beklemd pensioenvermogen". Mocht er echter een noodlijdende situatie ontstaan gedurende het jaar, dan behoudt de zzp'er de mogelijkheid tot het einde van het lopende jaar een gedeelte van de ingelegde premie onder voorwaarden alsnog uit het spaardepot van dat lopende jaar te onttrekken. Deze inrichting is ontwikkeld op basis van onderzoek onder zelfstandigen. Deze beperkte mate van flexibiliteit werd als zeer gewenst en nuttig ervaren. Het kan tevens een belangrijke drempel wegnemen om deel te nemen. Deze inrichting kan overigens ook de uitvoering eenvoudiger en goedkoper maken. Dat levert dan weer een goedkoper pensioenproduct op.

Juist vanwege het feit dat PFZW, mede namens de cultuursector, één van de eerste fondsen was, die met een concreet voorstel in gesprek ging met het ministerie van SZW, maakt dat het des te teleurstellender is, te moeten constateren dat deze optie niet mogelijk blijkt binnen de gestelde experimenteerruimte in het betreffende concept wetsartikel (Artikel 150a. Experimenten in Hoofdstuk 6a. Experimenteerbepaling zelfstandigen).

PFZW hoopt dat het kabinet alsnog overgaat tot experimenteerwetgeving die het mogelijk maakt deze flexibiliteit op een goede wijze in te kunnen passen door af te wijken van het principe dat de pensioenpremie altijd direct moet worden aangewend voor inkoop van pensioen. Een mogelijke oplossingsrichting om dit wetstechnisch te realiseren is door te bepalen dat de premiebetaling gedurende het jaar kan worden beschouwd als vorming van eigen vermogen ten behoeve van toekomstige pensioenaanspraken in de zin van artikel 6 Besluit FTK.

Nabestaandenpensioen bij experimenten vraagt nog extra aandacht.

In het verlengde van het voorgaande vergt de mogelijkheid van het aanbieden van een nabestaandenpensioen aan zelfstandigen nader aandacht. Op basis van deze consultatie wordt onvoldoende duidelijk, welke ruimte hiertoe binnen de experimenten exact wordt geboden.

Fiscaliteit vraagt extra aandacht om experimenten te laten slagen.

Het open stellen van tweede pijler pensioen voor zelfstandigen impliceert ook een fiscale facilitering. Dat is in beginsel gunstig, omdat de pensioenen hiermee tot aan de uitkeringsfase onbelast blijven, waardoor het pensioenkapitaal beter kan aangroeien. Tegelijkertijd brengt de nu gekozen inrichting een keerzijde met zich mee. Met name de insteek om voor fiscale ruimte

conform het t-3 principe te kiezen stuit op principiële en praktische bezwaren. Ten eerste levert dit principe administratieve rompslomp op, die ertoe kan leiden dat zzp'ers alsnog afhaken voordat zij goed en wel zijn gestart met het experiment. Daardoor ontstaat er een gemankeerd beeld bij eventuele leereffecten binnen de opzet van het experimenteerkader. Ten tweede zorgt de corona pandemie, en de daaraan gekoppelde lockdown, ervoor dat veel instellingen en ondernemingen te kampen hebben met een enorme teruggang in hun (economische) activiteiten, en derhalve in hun omzet. Dat geldt zeker ook voor de cultuursector; meerdere branches in die sector hebben het financieel-economisch heel moeilijk. Dat heeft onherroepelijk ook een drukkend effect (gehad) op de activiteiten van zelfstandigen in die sector. Hun fiscale ruimte op basis van het t-3 principe zal de komende jaren daardoor buitengewoon laag zijn. Juist bij een eventueel sterk economisch herstel, waarbij ook ruimte zou kunnen zijn voor adequate pensioenopbouw, heeft dit beginsel een remmend effect.

In het door PFZW en de kunstsector voorgestelde project wordt de premieafdracht direct gerelateerd aan de factuur. Net als bij werknemers is er zo een directe relatie tussen inkomen en pensioen.

De Pensioenfederatie stelt in zijn reactie een passende aanvullende oplossing voor in de vorm van het inrichten van de fiscale voorziening op basis van een forfaitair vrijgesteld bedrag (op basis van collectieve toetsing gebruikelijk loon conform werkwijze dga's in plaats van individuele toetsing). Door middel van een standaard forfaitair bedrag kan in de experimenten daadwerkelijk worden onderzocht wat werkt voor zelfstandigen.

Overweeg om zzp experimenteerwetgeving los van pensioencontracten te behandelen.

Het vraagstuk van pensioensparen door zelfstandigen is weliswaar integraal onderdeel van het Pensioenakkoord, maar kan tegelijkertijd min of meer los staan van de introductie van de nieuwe pensioenregelingen. PFZW wil daarom in overweging geven dit onderdeel uit de Wet toekomst pensioenen, inclusief hetgeen aanvullend aan wetsaanpassing nodig is om het zzp experiment te laten slagen, separaat te behandelen. Zodoende behoeft eventuele vertraging in de verdere behandeling van de nieuwe pensioencontracten enerzijds en het zzp-experiment anderzijds elkaar niet onderling te beïnvloeden. Deze overweging, in combinatie met het feit dat PFZW het zzp-experiment samen met de cultuursector heeft ontwikkeld, is voor PFZW aanleiding geweest op dit onderdeel een separate, aanvullende reactie op deze consultatie in te dienen.

=====

Over Pensioenfonds Zorg en Welzijn

Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW) is het pensioenfonds van, voor en door de sector zorg en welzijn. Werknemers en werkgevers zorgen bij PFZW samen voor een goed collectief pensioen. We zorgen voor elkaar door kosten, risico's en rendement te delen. Met onze beleggingen dragen wij bij aan een leefbare wereld en wij ontwikkelen diensten om de sector gezond en zijn mensen vitaal te houden. Want een goede oude dag vraagt om meer dan geld alleen.

PFZW is verantwoordelijk voor het pensioenbeleid en het pensioenvermogen van 2,9 miljoen (oud-)werknemers in de sector zorg en welzijn. Het pensioenfonds beheert het belegd vermogen, dat ultimo december 2020 € 253,9 miljard bedroeg.